

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 25. јун 2014. године

Предмет бр. 331/09

Небојша МИЛАДИНОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 25. јуна 2014. године, уз присуство следећих чланова:

Марека Новицког, председавајућег
Кристин Чинкин
Франсоаз Тулкенс

Уз помоћ

Андреја Антонова, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуте жалбе, уложене сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилом 13 § 2 свог Пословника, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена и уписана 4. децембра 2009. године.
2. Одлуком од 15. септембра 2011. године, Комисија је спојила ову жалбу са десет других жалби (предмети бр. 172/09 и остали) и прогласила их делимично прихватљивим.
3. Дана 22. септембра 2011. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на

прихватљивост предмета. Дана 28. октобра 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

4. Одлуком од 16. децембра 2011. године, Комисија је одлучила да одвоји жалбу г. Небојше Миладиновића од осталих жалби.
5. Дана 4. априла 2012. године, Комисија је затражила од жалиоца да достави додатне информације. Дана 12. априла 2012. године, Комисија је добила информације од жалиоца. Дана 3. октобра 2012. године, Комисија је од жалиоца затражила да достави додатне информације. Међутим, није добијен никакав одговор.
6. Дана 14. марта 2013. године, Комисија је прогласила жалбу делимично прихватљивом.
7. Дана 2. априла 2013. године, Комисија је проследила своју одлуку СПГС-у и затражила УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, као и копије истражних списа који се односе на предмет. Дана 26. априла 2013. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
8. Дана 23. јуна 2014. године, Комисија је од жалиоца добила разјашњења.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

9. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији уже Србије. Он тврди да је он садашњи власник већег броја катастарских парцела чији је власник био његов отац, укључујући стамбене, пољопривредне и помоћне објекте и воћњаке у селу Мироће, у општини Вучитрн, и у граду Вучитрну. Конкретно, имовина у селу Мироће укључивала је колибу, док је имовина у Вучитрну укључивала кућу.
10. Жалилац наводи да је његов отац живео у горенаведеној стамбеној имовини до 1999. године, када је био приморан да је напусти из безбедносних разлога. Жалилац тврди да је био обавештен да је колиба у Мироћу уништена 2002. године, а да је кућа у Вучитрну узурпирана. Дана 28. августа 2006. године, након смрти свог оца, жалилац је наследио права на горенаведене поседе.
11. Дана 25. маја 2005. године, жалиочев отац је уложио тужбу за одштету код Општинског суда у Вучитрну против Општине Вучитрн, Привремених институција самоуправе на Косову (ПИС), УНМИК-а и КФОР-а, путем које је тражио надокнаду за уништену имовину. Он тражи 152.800 евра као одштету за нанету штету.
12. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање. Жалилац наводи да до сада није примио ниједну одлуку од Општинског суда у Вучитрну по питању свог захтева.
13. Током 2004. године, судовима на Косову је поднето око 17.000 захтева за надокнаду штете, већином од стране етничких Срба који су 1999. године напустили своје домове на Косову због непријатељске агресије, а чија је имовина касније била оштећена или уништена. Са циљем да задовоље законски петогодишњи рок за предају грађанских захтева за надокнаду штете, ови жалиоци су поднели своје захтеве у отприлике исто време током 2004. године. Захтеви су били управљени

против неке од комбинација следећих институција: УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и релевантне општине (видети мишљење Саветодавне комисије за људска права (ХРАП), *Милогорић и остали*, предмети бр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2010, § 1; за правну основу по којој су жалиоци засновали своје захтеве видети исто мишљење, § 5).

14. У вези са овим предметима, директор Одељења правде (ОП) при УНМИК-у је 26. августа 2004. године послао писмо председницима свих општинских и окружних судова као и председнику Врховног суда Косова. У том писму, директор ОП-а је поменуо да је поднето „преко 14.000“ таквих захтева. Указао је на „проблеме које ће судови имати због тако великог прилива захтева“ и замолио је да „се не заказују [такви] предмети док не будемо заједно одлучили како најбоље да их решимо“ (за пуни текст писма видети мишљење о предмету *Милогорић и остали*, наведеном горе у § 13, при § 6).
15. ОП је 15. новембра 2005. године упутио обавештење судовима да почну рад на захтевима у вези са штетом коју су нанела идентификована физичка лица, као и у вези са штетом учињеном након октобра 2000. године, имајући у виду да „препреке ефикасном решавању ових случајева“ више нису постојале. Захтеви који се тичу догађаја пре октобра 2000. године нису обухваћени овим писмом.
16. Дана 28. септембра 2008. године, директор ОП-а упутио је савет судовима да би случајеве који нису били заказани по захтеву од 26. августа 2004. године требало сада да обраде.
17. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.

III. ЖАЛБА

18. У погледу тога што је жалба проглашена прихватљивом, жалилац у суштини тврди да су поступци који се тичу његовог захтева за одштету за оштећену имовину обустављени те му је онемогућено да добије разрешење свог захтева, чиме је прекршено његово право на приступ суду према члану 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Он се такође жали на то што, услед обустављања, поступак није решен у догледно време, чиме је дошло до кршења члана 6 § 1 ЕКЉП. На крају, он тврди да је из истог разлога његово право на ефикасни правни лек сходно члану 13 ЕКЉП такође прекршено.

IV. ПРАВО

A. *Наводно кршење члана 6 § 1 ЕКЉП*

19. Комисија напомиње да предмет жалиоца покреће питања која су у суштини други жалиоци већ поднели Комисији. Комисија подсећа да је, на пример, у спојеним предметима *Милогорић и остали* (наведеним у § 13 изнад) размотрила жалбе петоро жалилаца који су такође били власници некретнина на Косову. Године 1999, у страху

од непријатељске агресије, они су такође напустили своје домове на Косову. Њихова имовина је оштећена или уништена током друге половине 1999. године, након доласка УНМИК-а и КФОР-а на Косово. Ови жалиоци су уложили жалбе 2004. године надлежним општинским судовима против УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и релевантних општина, тражећи одштету за штету нанету њиховој имовини. Ни они нису контактирани од стране судова и нису заказана рочишта због горенаведене интервенције ОП-а којом су заустављени судски поступци од августа 2004. до септембра 2008. године. У овим предметима, Комисија је закључила да је право жалилаца да о њиховом захтеву одлуче судови било прекршено.

20. У свом одговору, СПГС је доставио детаљне аргументе засноване на судској пракси Европског суда за људска права. Између осталог, СПГС тврди да се циљ УНМИК-овог захтева за обуставу поступака мора сматрати легитимним и да је, у условима послератног Косова и његовог судског система који се још увек развијао, привремена обустава била једини начин да се УНМИК бави јединственом ситуацијом са којом се суочио судски систем на Косову, а која је узрокована приливом захтева за надокнаду штете. СПГС такође тврди да је постојала разумна пропорционалност између ангажованих средстава и циља коме се тежило, зато што је пронађена праведна равнотежа између захтева од општег друштвеног интереса и захтева о заштити основних права појединца. Према СПГС-у, разумност дужине поступка треба проценити у светлу одређених околности предмета, а Европски суд нарочито примењује три критеријума: понашање судских власти, сложеност предмета и понашање подносиоца жалбе. Само одлагања која се приписују Држави узрокују кршење захтева о разумном временском року. СПГС детаљно анализира примену три горенаведена критеријума у контексту Косова и како се они односе на жалиоца.
21. Комисија подсећа да је већ узела у разматрање и одбацила све ове аргументе у случају *Милогорић и остали* (наведене у § 13 изнад), у случају *Бериша и остали* (ХРАП, предмети бр. 27/08 и остали, мишљење од 23. фебруара 2011. године, § 24) и *Лалић и остали* (ХРАП, предмети бр. 30/08 и остали, мишљење од 13. маја 2011. године, § 21). Што се тиче аргумента да се околности на Косову морају узети у обзир, Комисија је закључила да је тачно да се привремени карактер УНМИК-а и тешкоће с њим у вези морају прописно узети у обзир у погледу бројних ситуација, али ни у ком случају се ови елементи не смеју узети као изговор за смањење стандарда у поштовању људских права, који су прописно уграђени у мандат УНМИК-а (*Милогорић и остали*, § 44; *Бериша и остали*, § 25, *Лалић и остали*, § 22).
22. Комисија не види ниједан разлог због ког би одступила од ових закључака.
23. СПГС такође тврди да је, с обзиром на то што су чињенице у овом предмету аналогне предмету *Станишић*, где је Комисија утврдила да не постоји кршење члана 6 § 1 ЕКЉП које се може приписати УНМИК-у, Комисија би требало да изведе исти закључак и у овом предмету. Конкретно, СПГС напомиње да је Комисија у случају *Станишић* изјавила следеће:

„захтев жалиоца спада међу 17.000 сличних захтева који су заједно створили логистичке и друге проблеме судовима на Косову. Сви ови захтеви покренули су озбиљно питање имунитета УНМИК-а од надлежности домаћих судова, као и применљивости закона услед ког су јавни органи постали одговорни за одређене поступке које су починили непознати починиоци. Комисија прихвата чињеницу

да је, због специфичних карактеристика ових захтева, предмет жалилаца био донекле сложен“.¹

СПГС тврди да он „не види ниједан разлог због чега се исто расуђивање не би применило и у овом случају“.

24. Иако напомиње да захтев жалиоца покреће исте потешкоће које су биле присутне у случају *Станишић*, Комисија се не слаже са тим да су ова два случаја слична. У случају *Станишић*, Комисија је установила да није било значајних одлагања од стране судова који су обрађивали тај предмет у оквиру временске надлежности Комисије (видети случај *Станишић*, предмет бр. 34/08, мишљење ХРАП-а од 22. августа 2012. године, §§ 43-49). Конкретно, у случају *Станишић*, жалилац је поднео првобитни захтев Општинском суду 15. јула 2004. године; касније су одржана два рочишта и Општински суд је донео две пресуде, 23. новембра 2006, односно 22. јануара 2007. године. Дана 11. септембра 2008. године, Окружни суд је донео своју пресуду. Међутим, у овом предмету, жалба је уложена 25. маја 2005. године и до краја 2008. године није било заказаних рочишта. Дакле, овај случај није сличан случају *Станишић* пошто је у овом случају било значајног одлагања од стране суда у погледу обраде жалиоцевог захтева, а такође није предузета никаква активност од стране истог.
25. У светлу горенаведеног, Комисија закључује да је постојало кршење члана 6 § 1 ЕКЉП у погледу немогућности жалиоца да о његовом захтеву правоснажно одлуче надлежни органи и у погледу трајања поступка.

V. Наводно кршење члана 13 ЕКЉП

26. Комисија закључује да се жалба према члану 13 ЕКЉП (право на ефикасан правни лек) у основи односи на иста питања као и она разматрана према члану 6 § 1. Под овим околностима, она закључује да се не појављују посебна питања према члану 13 ЕКЉП (ХРАП, *Милогорић и остали*, наведен у § 13 изнад, при § 49).

V. ПРЕПОРУКЕ

27. У светлу закључака Комисије о овом предмету, Комисија је мишљења да је потребан неки облик накнаде.
28. Уобичајено би била одговорност УНМИК-а да предузме одговарајуће мере како би стао на крај запаженом кршењу права и, колико је то могуће, исправио последице истог. Међутим, као што је Комисија претходно напоменула (видети § 12), одговорност УНМИК-а по питању спровођења правде на Косову завршила се 9. децембра 2008. године. Као последица тога, УНМИК више није у позицији да предузима мере које ће имати директан утицај на поступак на чекању пред општинским судовима.
29. Комисија сматра да ова чињенична ситуација не ослобађа УНМИК од одговорности да исправи, што је могуће више, последице кршења права за која је одговоран. У складу са судском праксом Европског суда за људска права у ситуацијама смањене државне надлежности, Комисија је мишљења да УНМИК мора настојати, свим

¹ Видети случај *Станишић*, предмет бр. 34/08, мишљење ХРАП-а од 22. августа 2012. године, § 41

распоживим средствима *vis-à-vis* косовских власти, да добије уверавања да ће се предмети које је поднео жалилац прописно обрадити (видети ХРАП, предмет *Милогорић и остали* § 49, наведен изнад у § 13; упоредити Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), предмет *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004, *ЕКЉП*, 2004-VII, § 333; ЕСЉП, предмет *Ал-Садун и Муфди против Велике Британије*, бр. 61498/08, пресуда од 2. марта 2010, § 171).

30. Комисија даље сматра да УНМИК треба да предузме одговарајуће кораке за адекватну накнаду према жалиоцу, за претрпљену нематеријалну штету која је резултат продуженог обустављања поступка који је он покренуо.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ПОСТОЈИ КРШЕЊЕ ЧЛАНА 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА У ПОГЛЕДУ НЕМОГУЋНОСТИ ЖАЛИОЦА ДА О ЊЕГОВИМ ЗАХТЕВИМА ОДЛУЧЕ СУДОВИ И У ПОГЛЕДУ ДУЖИНЕ ПОСТУПКА;**
- 2. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА НИЈЕ ПОТРЕБНО ИСПИТАТИ ЖАЛБУ ПРЕМА ЧЛАНУ 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 3. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК:**
  - а. ПОЗОВЕ НАДЛЕЖНЕ ВЛАСТИ НА КОСОВУ ДА ПРЕДУЗМУ СВЕ МОГУЋЕ КОРАКЕ КАКО БИ СЕ ОБЕЗБЕДИЛО ДА СЕ О ПРЕДМЕТУ ЖАЛИОЦА ОДЛУЧИ БЕЗ ДАЉЕГ ОДЛАГАЊА;**
  - б. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ ЗА АДЕКВАТНУ НАКНАДУ ПРЕМА ЖАЛИОЦУ ЗА НЕМАТЕРИЈАЛНУ ШТЕТУ;**
  - с. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦА И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.**